

Innspill til rapporten «Utredning om opprinnelsesgarantier og varedeklarasjon for strøm»

Vår ref: TL

Deres ref: 18/1495-

Dato: 19.12.2018

Alcoa Norway ANS er en aluminiumsprodusent med to smelteverk i Norge, i Mosjøen og på Lista, med et kraftforbruk som nærmer seg 5 TWh per år. Aluminiumsproduksjon er som kjent blant de mest kraftintensive industriprosessene og vår virksomhet er svært kraftprissensitiv. For Alcoa er et velfungerende kraftmarked og gode og forutsigbare rammebetingelser på kraft en forutsetning for å fortsette den positive utviklingen, hvor vi ser at våre norske verk klarer å tiltrekke seg investeringer i den globale konkurransen om disse. Det er på denne bakgrunn at vi finner det merkelig at det som kan bli et eksplisitt konkurransefortrinn i framtiden, merkevaren grønn kraft, i Norge er gjort om til et finansielt produkt som kan benyttes til å deklare forbruk uavhengig av hvor man faktisk er lokalisert. Vi setter derfor pris på muligheten til å kommentere på rapporten.

Kommentarer til rapporten og løsningsforslagene

Rapporten er et resultat av at Stortinget ifm behandlingen av Energimeldingen gav departementet i oppdrag å utrede tiltak for forbedring av opprinnelsesgarantiordningen. Departementet gav Oslo Economics i oppdrag å gjøre en analyse av mulighetene. Alcoa vil først og fremst vise til Norsk Industris innspill til rapporten, som vi støtter helt og holdent, men vi ønsker å understreke bedriftenes egne erfaringer og engasjement for saken.

Rapporten er en god gjennomgang av dagens norske praktisering av ordningen, hva opprinnelsesgarantiordningen faktisk er og ikke er og hvordan den brukes: Opprinnelsesgarantier er et bevis på hvordan en KWh er produsert, som må utstedes til produsenter av fornybar energi, verken mer eller mindre. Rapporten viser også godt de positive effektene i dagens praktisering: Norske fornybarprodusenter får ekstra skattefrie inntekter, samtidig som norske kraftforbrukere ikke har noen forpliktelse til å kjøpe garantiene. Svakheter ved ordningen er imidlertid noe underkommunisert, og løsningsforslagene for begrenset utredet.

Det er en svakhet i rapporten at man ikke tok med revisjonen av Fornybardirektivet som ytterligere bekreftet hva garantiene er og hva de ikke skal være: Et bevis på at fornybar kraft er produsert, som ikke skal ha effekt på klimamål eller klimarapportering, verken på nasjonal basis eller for kraftforbrukerne. Det stilles nå riktignok krav om at den som vil deklare kraftsalg som fornybart må bruke opprinnelsesgarantier til dette, men det kommer tydelig fram i andre deler av direktivet at garantier ikke kan brukes til å deklare **kraftforbruk**. Det siste nettopp pga det som har vært en av de viktigste innvendingene mot ordningen: Det vil ha svært negativ klimamessig effekt, fordi det muliggjør grønnvasking av fossil kraft og kraftforbruk, svekker det som kunne vært klimamessig gode lokaliseringssignaler og fordi praksisen med varedeklarasjonen undergraver legitimiteten til elektrifisering som klimatiltak i Norge.

Alcoa er i sin klimarapportering da også tydelig på at deklarerer av kraftforbruk gjøres på bakgrunn av fysisk produksjon i de områdene vi forbruker kraft, ikke på basis av garantikjøp. Det gjør at våre miljøsertifiserte produkter kun kan produseres i områder med overskudd av fornybar kraft, som Norge, og ikke i andre områder hvor lave kraftpriser gir finansielle muligheter til å kjøpe grønne opprinnelsesgarantier til deklarasjonsformål. Alcoa og annen kraftintensiv industris praktisering av

dette gir dermed Norge som lokasjon for produksjon av kraftintensive varer et komparativt fortrinn i en framtid hvor grønn kraft kan gi oss merverdi på varene vi selger.

Som rapporten tydelig viser, dette er et fortrinn for Norge som lokasjon og oss som forbruker bare så lenge vi ikke tvinges til å deklare på basis av opprinnelsesgarantier. Enn så lenge ser altså Norge en netto gevinst av dagens praktisering: Den økte inntjeningen til kraftprodusentene overstiger, ifølge Oslo Economics, den negative effekten av at elektrifiseringstiltak taper legitimitet, av etableringer av kraftintensiv virksomhet (datasenter for eksempel) som er tapt, og risikoen dersom industri tvinges til å kjøpe for evt å deklare forbruk. Alcoa stiller seg tvilende til om fordelene oppveier ulempene, men det viktigste er likevel en annen del av konklusjonen: Den dagen industri tvinges til å deklare på basis av garantier, som da må kjøpes, vil de negative effektene langt overstige de positive. Ikke fordi vi da får økte kostnader pga kjøp av garantier, men fordi vi ikke kommer til å kunne ta den kostnaden. I et scenario hvor fornybarheten i norsk kraft selges til høystbydende internasjonalt og ikke gis til de som faktisk bruker kraften kommer det ikke til å være globalt konkurranseutsatt, kraftprissensitiv industri som vinner budrunden. Dermed har Norge tapt sitt komparative fortrinn som lokasjon for karbonlekkasjutsatte virksomheter.

Når vi da vet at norske selskaper, bransjeorganisasjoner og ikke minst Association of Issuing Bodies (AIB), en organisasjon hvor Statnett er medlem, aktivt arbeider nettopp for at garantiene skal bli obligatoriske for å deklare forbruk (for å øke prisen på garantiene), er det grunn til bekymring. Etter vårt syn er det derfor viktig å raskt komme fram til en praktisering av ordningen som er tilpasset en norsk virkelighet med nesten 100% fornybart i produksjonsmiksen og en industri- og energipolitisk enighet om at kraftoverskuddet skal danne grunnlag for industrivekst i Norge.

Konklusjon

Praktiseringen av opprinnelsesgarantiordningen i Norge må **IKKE**:

- 1) Svekke landets attraktivitet som lokasjon for kraftintensive virksomheter.
- 2) Svekke legitimiteten til elektrifisering som klimatiltak i Norge.
- 3) Legge til rette for grønnvasking av virksomhet i ikke fornybare kraftsystemer.

Alt dette kan unngås gjennom de tiltak som Norsk Industri tar til ordet for, som også er innenfor vårt nasjonale handlingsrom:

- 1) Endre NVEs varedeklarasjon for å hindre at enkelte får et feilaktig inntrykk av klimavirkningen av norsk strømforbruk.
- 2) Koble sammen handel med opprinnelsesgarantier og handel med kraft: Variasjonen i praktiseringen av ordningen i de ulike EU-landene tyder på at det er fullt mulig å forplikte alle som leverer kraft til norske forbrukere å få overført/kjøpe GOs som leveres med kraften. I så tilfelle vil handelen med GOs begrenses til kraftoverskuddet, forbrukere i andre land blir ikke lurt og den norske varedeklarasjonen blir ikke påvirket av ordningen.
- 3) Melde Statnett ut av AIB: Vi kan ikke se at AIB og den sammenblandingen de gjør av det som skal være et nøytralt arbeid med utarbeidelse av retningslinjer for ordningen og lobby for en utvidet ordning ivaretar norske interesser. Mange av medlemslandene har valgt å stå utenfor.

For Alcoa Norway ANS

Toini Løvseth, Nordisk Energidirektør